(*b*) whether it is a fact that such employees are being forced to learn Kannada language;

(*c*) if so, the facilities, if any, given to them in this regard?

A.—Sri S. NIJALINGAPPA (Chief Minister).—

(*a*) No.

(*b*) No.

(*c*) In view of the answers to clauses (*a*) and (*b*) above this question does not arise.

[Sri N. O. SAMAJI.—(In Marathi) Whether it is a fact that such employees are being forced to learn Kannada language?]

*ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದ್ದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಅಂಥಾದ್ದೇನಾದರೂ ಇದ್ದುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ನಾನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri G. B. SHANKAR RAO.—Is it not obligatory that the Government officials should be conversant with the regional language?

Sri S. NIJALINGAPPA.—It would be desirable. In those areas it is not insisted upon.

Sri F. H. MOHSIN.—Is it not a fact that Government servants have to pass certain tests in the regional language?

Sri S. NIJALINGAPPA.—Yes, it is necessary. As I said, in those areas we are not insisting upon that because they cannot read and write Kannada.

Sri K. HANUMANTHAIYA.—Are there people in that area who know only Marathi and do not know Kannada at all?

Sri S. NIJALINGAPPA.—I think the number of persons who do not know Kannada is small.

Conversion of Crescent House into a Minister's Residence

Q.—1318. Sri G. SIVAPPA (Chitaldrug).—

Will the Government be pleased to state:—

(*a*) whether the Crescent House (former Guest House) has been converted into a Minister's residence;

(*b*) if so, the reasons therefor;

(*c*) the number of members of the Legislature that were being accommodated in the said Guest House previously during the Sessions?

A.—Sri S. NIJALINGAPPA (Chief Minister).—

(*a*) Yes.

(*b*) Consequent on the States Reorganisation, there was expansion in the Ministry. The Ministers had to be provided with free furnished accommodation according to the Minister's Salaries and Allowances Act and as there were no other Government Buildings available, Crescent House was released for the occupation of one of the Ministers.

(*c*) 20.

*ಶ್ರೀ ಜಿ. ಶಿವಪ್ಪ.—ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆಯ ನಂತರ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಸಹ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಎಂಬುದು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ?

*ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಬಂದಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಶಿವಪ್ಪ.—208 ಜನ ಸದಸ್ಯರ ಅನುಕೂಲತೆ ಮುಖ್ಯವೋ ಅಥವಾ 11 ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಅನುಕೂಲತೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ನೀವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. You are asking the opinion of the Government.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಶಿವಪ್ಪ.—ನಾಟಿಮಿ, ಮೆಂಬರುಗಳ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅಲ್ಲ. It is a question of fact.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು opinion ಆಗುತ್ತದೆ.

Sri S. NIJALINGAPPA.—If my friend wants information I can give him. But it is a matter of opinion.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಶಿವಪ್ಪ.—ಕೈಸೆಂಟ್ ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಫರ್ನಿಚರ್ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇತ್ತು. ಈಗ ಅದು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಅದು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಹೊಸ ವರ್ತಮಾನ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಶಿವಪ್ಪ.—ಕೈಸೆಂಟ್ ಹೌಸಿನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆಯೇ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—Order, order, ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಬಾರದು.

Sri G. SIVAPPA.—I am more concerned with the health of the Minister because he is our Minister. (*Laughter*).

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಟಿ. ಸೀತಾರಾಮರಾವ್.—ಹಾಗಾದರೆ ಅಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅನಾರೋಗ್ಯವಾಗಿ ಇದ್ದಾರೆಯೇ?

Mr. SPEAKER.—Order, order.

ಶ್ರೀ ಯು. ಎಂ. ಪ್ರಾದಪ್ಪ.—ಈ ಕೈಸೆಂಟ್ ಹೌಸನ್ನು ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರ ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಹಾಗೆ ಮೊದಲು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಯು. ಎಂ. ಮಾದಪ್ಪ.—ಈ ಕ್ರೆಸೆಂಟ್ ಹೌಸನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಿಲ್ಲವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ವಿಚಾರ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಕಟ್ಟಡ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇರಲು ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಯು. ಎಂ. ಮಾದಪ್ಪ.—ವನತಿ ಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇದ್ದುದಕ್ಕೂ ಈಗ ಇರುವುದಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಟಾಗಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗಿಲ್ಲವೆ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಏನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗಿರಬಹುದು. ಸದಸ್ಯರಿಗಾಗಿ ಬೇರೆಯೊಂದು ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಿಸುವವರೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಯು. ಎಂ. ಮಾದಪ್ಪ.—ಹಾಗಾದರೆ ಕ್ರೆಸೆಂಟ್ ಹೌಸನ್ನು ವಿರೋಧಿ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಒಂದು ವಿಷಯ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ವನತಿ ಸೌಕರ್ಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇರತಕ್ಕ ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಕೂಡ ತೊಂದರೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಎಂಬುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೀರಾ?

Mr. SPEAKER.—Order, order.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೌಸ್ ಅಲೋಯನ್ಸ್ ಎಂದು 200 ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಸರಕಾರಿ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟರೆ ಏನೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬೇರೆ ಮನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—When the Ministers are paid house rent allowance they can as well go in for rented houses. In view of the inconveniences caused to the members, the Ministers may vacate the premises and give them to the members.

Sri S. NIJALINGAPPA.—That is a suggestion for action.

Mr. SPEAKER.—According to the Act the Ministers may either be given an allowance or house accommdation.

1-30 P.M.

ಶ್ರೀ ಇ. ನಾರಾಯಣಗೌಡ.—ಜಯಮಹಲ್ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಲು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೇನು ಅನಾನುಕೂಲವಿತ್ತ?

Sri S. NIJALINGAPPA.—I may as well state that the Minister is not living in the main building of Crescent House. He is living in the Out-House.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ.—ಸಿದ್ದಿ ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಿದೆ, ತಿಗಣೆ ಕಾಟವೆಷ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಂದು ದಿವಸ ಬಂದು ದಯವಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತೀರಾ?

Mr. SPEAKER.—That is outside the scope of the question.

Sri M. N. NAGHNOOR.—Sir, is it not a fact that some of the beautiful rooms were converted into kitchens in the Crescent House by the Hon'ble Minister staying there?

Sri S. NIJALINGAPPA.—He is living in the Out-House.

Sri F. H. MOHSIN.—Is it not a fact that the allotment is made by the House Committee and Sri G. N. Puttanna is also Member of the House Committee?

Mr. SPEAKER.—That is different question altogether.

Sri M. C. NARASIMHAN.—Is it not a fact that the Minister occupying the Crescent House had applied to the House Rent Controller for a separate House and the House was allotted by the House Rent Controller?

Sri S. NIJALINGAPPA.—No.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಕೆಂಚಪ್ಪ.—ಸಿದ್ದಿ ಹೌಸ್‌ನಲ್ಲಿರುವವರೆಷ್ಟು ಜನ ಅನ್ಯತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ?

Mr. SPEAKER.—After all, the Hon'ble Members must also appreciate the humorous way the reply is given. One should not comment upon it.

(At this stage Shri Kenchappa began to speak defying the direction of the Speaker and the Speaker ordered that it may not be entered in the record.)

Co-operative Banks which admit Members of Particular Community.

Q.—1465. Sri F. H. MOHSIN (Hubli City).—Will the Government be pleased to state:—

(a) the number of Co-operative Banks in the State which admit members of a particular community only;

(b) whether they are aware that the former Government of Bombay had issued orders that all the communal Banks should throw open the membership to all communities